

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده مدیریت و حسابداری

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته حسابداری
ارتباط افشای داوطلبانه اطلاعات مالی با ارزش شرکت‌های واگذار شده

نگارش:

علی دارینی

استاد راهنما :

دکتر محمد مرفوع

استاد مشاور:

دکتر قاسم بولو

آبان ۱۳۹۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسمه تعالی

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده مدیریت و حسابداری

صورتجلسه دفاعیه پایان نامه تحصیلی

شماره:

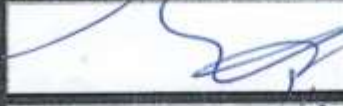

تاریخ:

با تائیدات خداوند متعال پایان نامه آقای علی دارینی دانشجوی کارشناسی ارشد رشته حسابداری شماره دانشجویی ۹۰۱۲۴۳۱۱۰۸ تحت عنوان "ارتباط افشای داوطلبانه اطلاعات مالی با ارزش شرکتهای واگذار شده" که به راهنمایی جناب آقای دکتر محمد مرفوع در جلسه مورخه ۱۳۹۳/۰۸/۱۹ با حضور اعضای هیات داوران برگزار گردید. ضمناً نمره نهایی نامبرده به شرح زیر اعلام می گردد.

نمره مقاله از ۲	۱- چاپ یا ارائه گواهی پذیرش چاپ مقالات برگرفته از پایان نامه در نشریات عضو ISI و علمی و پژوهش ۲ نمره	
	۲- چاپ یا ارائه گواهی پذیرش چاپ مقالات برگرفته از پایان نامه در نشریات علمی - ترویجی ۱/۵ نمره	
	۳- مجموعه مقالات همایش های علمی ۱ نمره	
	۴- اعلام وصول مقاله برگرفته از پایان نامه از سوی یکی از نشریات تمایه شده داخلی و خارجی ۰/۵ نمره	
نمره مقاله:	با عدد:	نمره نهایی
نمره پایان نامه از ۱۸:	با حروف: هجده و پنج	۱۷,۵

درضمن برخوردار از امتیاز مقاله با ارائه مقاله چاپ شده و یا گواهی چاپ حداکثر تا شش ماه پس از دفاع از پایان نامه امکان پذیر است. بدیهی است دانشجویی که مدت مجاز تحصیل او خاتمه یافته باشد مشمول این بند نخواهد بود.

اعضای هیات داوران:

امضاء	نام و نام خانوادگی	سمت
	جناب آقای دکتر محمد مرفوع	استاد راهنما
	جناب آقای دکتر قاسم بولو	استاد مشاور
	جناب آقای دکتر جواد شکرخواه	استاد داور و نماینده تحصیلات تکمیلی

نمره ۱۴ تا ۱۶,۹۹ قابل قبول

نمره کمتر از ۱۴ غیر قابل قبول

نمره ۱۹ تا ۲۰ عالی

نمره ۱۸ تا ۱۸,۹۹ بسیار خوب

نمره ۱۷ تا ۱۷,۹۹ خوب

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده مدیریت و حسابداری

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته حسابداری

ارتباط افشای داوطلبانه اطلاعات مالی با ارزش شرکت‌های واگذار شده

نگارش:

علی دارینی

استاد راهنما :

دکتر محمد مرفوع

استاد مشاور:

دکتر قاسم بولو

آبان ۱۳۹۳

تقدیم به

مقدس ترین واژه مادر لغت نامه دلم،

مادر مهربانم که زندگیم را دیون مهر و عطفوت اومی دانم.

پدر، مهربانی مشفق، بردبار و حامی.

همسرم که نشانه لطف الهی در زندگی من است.

برادران و خواهرانم همراهن همیشگی و پشتوانه های زندگیم.

باسپاس فراوان از لطف خدای مهربان.

باشکر از دو استاد بزرگوارم که شایسته‌ی هر نوع سپاس، تجلیل و تکریم اند؛

جناب آقای دکتر محمد مرفوع؛ استاد راهنمای ارجمند که با ایجاد عشق به نوشتن، صبورانه، با اریه‌ی رهنمودها، انتقادها و پیشنهادهاشان، در تمامی مراحل

اجرای پایان نامه‌ی مراحمیت و تشویق نمودند و جناب آقای دکتر قاسم بولو؛ استاد مشاور محترم که با نظرهای اصلاحی ارزنده‌ی خود، ضمن دگرگونی

بنده، موجب تکمیل این اثر شدند.

از استاد گرامی جناب آقای دکتر جواد شکر خواه و تمام استادان محترمی که در طول دوران تحصیلی ام در دوره‌ی کارشناسی ارشد، جهت آموزش و

ارتقای علمی بنده، زحمت کثیده اند سپاسگزارم.

از استاد گرامی جناب آقای فرساده اسکندریانی که بارها بنمودهای خود چراغ راه علم آموزی را برای من روشن نمودند شکر میکنم.

بر خود لازم می‌دانم از دوست عزیزم؛ آقای مرتضی عدل زاده که صادقانه در طول اجرای دوره‌ی آموزشی پژوهش حاضر، مرا همراهی نمودند

صمیمانه قدر دانی بنمایم.

چکیده

تحقیق حاضر به بررسی رابطه افشای داوطلبانه اطلاعات مالی با ارزش شرکت‌های واگذار شده می‌پردازد. به دیگر سخن هدف این تحقیق بررسی این موضوع است که آیا افشای بیشتر اطلاعات توسط شرکت‌ها باعث ارزش‌گذاری بیشتر از سوی سرمایه‌گذاران می‌گردد یا خیر. برای انجام این تحقیق از داده‌های ۵۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۱ استفاده شده است. برای اندازه‌گیری افشای داوطلبانه از شاخص وزنی محاسبه شده به وسیله چک لیست بوتوسان استفاده شده است، از معیار ارزش بازار به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام به عنوان معیار اندازه‌گیری ارزش شرکت استفاده شده است. . برای آزمون فرضیه پژوهش از الگوی مدل‌های همزمان متغیرها با روش 2SLS استفاده می‌گردد. نتایج آزمون فرضیه پژوهش نشان می‌دهد که افشای بیشتر اطلاعات توسط شرکت‌ها باعث ارزش‌گذاری بیشتر توسط سرمایه‌گذاران می‌گردد.

واژگان کلیدی: ارتباط ارزشی، افشای داوطلبانه، خصوصی سازی، ارزش شرکت.

فهرست مطالب

فهرست مطالب	الف
فصل اول	۱
کلیات تحقیق	۱
۱-۱) مقدمه	۲
۱-۲) بیان مسئله:	۳
۱-۳) اهمیت و ضرورت موضوع:	۳
۱-۴) پرسش اصلی:	۵
۱-۵) فرضیه‌ی تحقیق:	۵
۱-۶) روش شناسی تحقیق:	۵
۱-۷) قلمرو تحقیق	۶
۱-۷-۱) قلمرو مکانی-جامعه تحقیق:	۶
۱-۷) قلمرو زمانی تحقیق:	۶
۱-۸) نحوه جمع آوری اطلاعات:	۷

- ۷..... (۱-۹) روشهای تحلیل داده ها:
- ۸..... (۱-۱۰) مدل تحقیق جهت آزمون فرضیه ها
- ۱۰..... (۱-۱۱) ساختار تحقیق
- ۱۱..... (۱-۱۲) خلاصه فصل
- ۱۲..... فصل دوم
- ۱۲..... مبانی نظری و پیشینه تحقیق
- ۱۳..... (۲-۱) مقدمه
- ۱۵..... (۲-۲) ارتباط ارزشی
- ۱۶..... (۲-۲-۱) تفسیر مفهوم ارتباط ارزشی
- ۱۶..... (۲-۲-۱-۱) تفسیر اول
- ۱۶..... (۲-۲-۱-۲) تفسیر دوم
- ۱۷..... (۲-۲-۱-۳) تفسیر سوم
- ۱۷..... (۲-۲-۱-۴) تفسیر چهارم
- ۱۸..... (۲-۲-۲) مبانی نظری ارتباط ارزشی
- ۱۹..... (۲-۲-۴) تحقیقات انجام شده در حوزه ارتباط ارزشی
- ۱۹..... (۲-۲-۴-۱) تحقیقات خارجی
- ۲۰..... (۲-۲-۴-۲) تحقیقات داخلی

- ۲۱ ..... (۲-۳) خصوصی سازی
- ۲۲ ..... (۲-۳-۱) مفاهیم و تعریف‌های خصوصی سازی
- ۲۶ ..... (۲-۳-۱-۱) جمع‌بندی تعاریف مختلف خصوصی سازی
- ۲۷ ..... (۲-۳-۲) خصوصی سازی در ایران
- ۲۷ ..... (۲-۴) شفافیت اطلاعات
- ۲۸ ..... (۲-۴-۱) تعاریف مبتنی بر ذینفعان اطلاعات
- ۲۸ ..... (۲-۴-۲) تعاریف مبتنی بر پاسخگویی
- ۲۸ ..... (۲-۴-۳) تعریف شفافیت با تاکید بر اجرای قوانین و مقررات
- ۳۰ ..... (۲-۴-۴) تعریف مبتنی بر کیفیت افشا
- ۳۱ ..... (۲-۵) افشای اطلاعات
- ۳۱ ..... (۲-۵-۱) تعریف افشا
- ۳۳ ..... (۲-۵-۲) استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی و نیازهای اطلاعاتی آنان
- ۳۶ ..... (۲-۵-۳) اهداف افشای اطلاعات
- ۳۷ ..... (۲-۵-۴) چه اطلاعاتی لازم است افشا شود
- ۳۸ ..... (۲-۶) افشای داوطلبانه اطلاعات
- ۴۰ ..... (۲-۶-۱) شاخص افشای داوطلبانه
- ۴۱ ..... (۲-۶-۲) انواع شاخص افشا

۴۲	..... ارقام شاخص افشا (۲-۶-۳)
۴۵	..... تحقیقات انجام شده در حوزه افشای اطلاعات (۲-۷)
۴۵	..... تحقیقات خارجی (۲-۷-۱)
۴۸	..... تحقیقات داخلی (۲-۷-۲)
۵۶	..... خلاصه فصل (۲-۸)
۵۸	..... فصل سوم
۵۸	..... روش شناسی پژوهش
۵۹	..... مقدمه (۳-۱)
۶۰	..... روش شناسی تحقیق (۳-۲)
۶۱	..... قلمرو تحقیق (۳-۳)
۶۱	..... قلمرو مکانی - جامعه و نمونه تحقیق (۳-۳-۱)
۶۱	..... قلمرو زمانی - دوره تحقیق (۳-۳-۲)
۶۲	..... فرضیه های تحقیق (۳-۴)
۶۳	..... ابزار گردآوری داده ها و اطلاعات (۳-۵)
۶۳	..... مدل تحقیق جهت آزمون فرضیه (۳-۶)
۶۸	..... روش تجزیه و تحلیل داده ها (۳-۷)
۷۰	..... آزمون ریشه واحد و هم انباشتگی بین متغیرها (۳-۷-۱)

۷۱	..... آزمون هم انباشتگی داده های پانلی (۳-۷-۲)
۷۳	..... مدل های تلفیقی یا POOLED (۳-۷-۳)
۷۳	..... تخمین مدل به صورت داده های پانلی (اثرات ثابت) (۳-۷-۴)
۷۴	..... بررسی ساختار داده های ترکیبی و انواع مدل های آن (۳-۷-۵)
۷۷	..... مدل اثر ثابت (۳-۷-۶)
۷۸	..... روش حداقل مربعات دو مرحله ای (۳-۷-۷)
۷۹	..... خلاصه فصل (۳-۸)
۸۰	..... فصل چهارم
۸۰	..... تجزیه و تحلیل یافته ها
۸۱	..... مقدمه (۴-۱)
۸۱	..... آمار توصیفی متغیرهای تحقیق (۴-۲)
۸۳	..... آزمون ریشه واحد متغیرهای تحقیق (۴-۳)
۸۵	..... آزمون هم انباشتگی (۴-۴)
۸۶	..... آزمون فرضیه تحقیق (۴-۵)
۹۲	..... خلاصه فصل (۴-۷)
۹۳	..... فصل پنجم
۹۳	..... نتیجه گیری

۹۴	..... (۵-۱) مقدمه
۹۴	..... (۵-۲) خلاصه تحقیق
۹۷	..... (۵-۳) نتیجه گیری و تفسیر نتایج
۹۹	..... (۵-۴) پیشنهادات تحقیق
۱۰۰	..... (۵-۵) محدودیت های تحقیق
۱۰۱	..... (۵-۶) پیشنهادات جهت تحقیقات آتی
۱۰۱	..... (۵-۷) خلاصه فصل
I	..... منابع داخلی
III	..... منابع خارجی
IX	..... پیوست ۱ : لیست شرکت های نمونه

فصل اول

کلیات تحقیق

(۱-۱) مقدمه

گزارشگری مالی و افشا ابزار مهمی جهت انتقال اثربخش اطلاعات به افراد برون سازمانی از سوی مدیریت می‌باشد. در ادبیات موجود، فرضیه‌ها و نظریه‌های متعددی در رابطه با افشا بیان شده و بارها به پیامدهای اقتصادی افشا و اثرات مثبت آن اشاره شده است. به اعتقاد بوتوسان^۱ (۱۹۹۷) افشای بیشتر اطلاعات می‌تواند موجب کاهش هزینه سرمایه و در نتیجه افزایش ارزش شرکت شود. براساس تئوری علامت دهی^۲، شرکت‌ها به منظور دستیابی به منابع محدود سرمایه با هم در رقابت هستند. اگر شرکت به لحاظ گزارشگری مالی خوشنام باشد و در مورد فعالیت‌های خود اطلاعات بیشتری اعلام و افشا نماید توانایی بیشتری در جذب سرمایه خواهد داشت، چراکه اعتماد سرمایه‌گذاران را به خود جلب خواهد کرد. گزارشات قابل اتکا و بموقع باعث می‌شود که افراد بتوانند به درستی چشم اندازه‌های آتی شرکت را ارزیابی نمایند. این امر باعث کاهش ریسک سرمایه‌گذاری و همچنین نرخ بازده مورد انتظار شده و بالطبع کاهش هزینه سرمایه را به دنبال خواهد داشت. افشای داوطلبانه اطلاعات باعث می‌شود عدم تقارن اطلاعات بین شرکت و بازار کاهش یابد و در نتیجه تعداد بیشتری از سهام شرکت مورد معامله قرار گیرد. به این ترتیب توان نقدشوندگی سهام افزایش یافته و موجب جلب توجه نهادهای سرمایه‌گذاری بزرگ خواهد شد. با ادامه این امر، شرکت می‌تواند بدون اینکه ناگزیر شود قیمت‌ها را کاهش دهد، حجم بزرگی از سهام خود را به فروش برساند. بنابراین با افزایش تقاضا، قیمت سهام شرکت بالا رفته و ارزش بازار شرکت نیز افزایش می‌یابد (دایاموند و ورکچیا^۳، ۱۹۹۱)

---

^۱ Botosan

^۲ Signaling Theory

^۳ Diamond and Verrecchia

۲-۱) بیان مسئله:

افشای داوطلبانه^۱، یعنی افشای اطلاعاتی فراتر از الزامات قانونی و اجباری، که در مطالعات اخیر حسابداری به طور فزاینده ای مورد توجه قرار گرفته است. به علت عدم تکافوی اطلاعاتی که به صورت اجباری افشا می‌شوند، افشای داوطلبانه اطلاعات به سرمایه گذاران کمک می کند تا تصمیمات خود را در شرایط بهتری اتخاذ نمایند.

مطالعات قبلی ارتباط ارزشی^۲ عمدتاً در بازارهای سرمایه توسعه یافته با تعداد کمی از مطالعات موردی بازارهای در حال ظهور بررسی شده است. علاوه بر این، هیچ مطالعه‌ای به این عنوان هنوز در ایران و مخصوصاً در شرکت‌های عرضه اولیه شده انجام نشده است. این حوزه تحقیق به دلیل اصلاحات گسترده اخیر، همراه با پیشرفت‌های سریع در گزارشگری اطلاعات، در زمینه اقتصادی در کشور ما است که به طور قابل توجهی متفاوت از کشورهای دیگر در حال انجام شدن است.

از این رو، مطالعه ما پژوهش‌های انجام شده در مورد ارتباط ارزشی را گسترش داده و اثرات فراتری از تحقیقات قبلی ارتباط ارزشی را بررسی می‌کنیم. علاوه بر این، بر اساس اطلاعات موجود در خصوص ارتباط ارزشی افشای داوطلبانه اطلاعات شرکت‌های واگذار شده که در نتیجه تغییر در اصول حاکمیت شرکتی و سایر اصلاحات قانونی انجام شده باشد مطالعه‌ای صورت پذیرفته است.

۳-۱) اهمیت و ضرورت موضوع:

خصوصی‌سازی^۳ سبب وقوع تغییرات قابل توجهی در ساختار مالکیت شرکت‌ها از دولت به صاحبان خصوصی خارج از دولت می‌شود. علاوه بر این، دولت را وادار به اصلاح قوانین و مقررات حسابداری خود، قوانین بورس اوراق

---

¹ Voluntary Disclosures

² Value Relevance

³ Privatization

بهادار و استانداردهای حاکمیت شرکتی می‌کند (مگینسون و نتر^۱، ۲۰۰۱). این اصلاحات به ایجاد بازارهای شفاف‌تر کمک می‌کند، از این رو، انتظار می‌رود خصوصی سازی به ارتقاء شیوه افشای شرکت‌ها منجر شود.

خصوصی سازی مستلزم انتقال مالکیت از دولت به مالکان خصوصی است، که موجب افزایش هزینه‌های نمایندگی^۲ می‌گردد (بویکو و همکاران^۳، ۱۹۹۶). برای کاهش هزینه‌های نمایندگی، یکی از علاقه‌مندی‌های مدیران، تحمل هزینه‌های افشای داوطلبانه اطلاعات برای اطمینان سرمایه‌گذاران از این موضوع است که مدیران در راستای منافع آنها عمل می‌کنند (موریس و همکاران^۴، ۲۰۰۴). علاوه بر این خصوصی سازی همراه با اصلاحات قوانین حکومتی است که شرکت‌ها را ملزم به انتصاب کمیته‌های حسابرسی و مدیران غیر اجرایی می‌نماید که انتظار می‌رود باعث ارتقاء حاکمیت شرکتی شود. این اعتقاد وجود دارد که تغییر مالکیت و بهبود حاکمیت شرکتی شرکت‌های خصوصی سازی شده منجر به بهبود افشای داوطلبانه می‌گردد.

علاوه بر این، خصوصی سازی با بهبود حاکمیت شرکتی می‌تواند باعث تحریک مدیریت برای دنبال کردن اهداف همسو با منافع سهامداران شود (سیلوا و آلوز^۵، ۲۰۰۴). همچنین، بهبود حاکمیت شرکتی کیفیت بالاتر افشای اطلاعات را تضمین می‌کند (کوهن و همکاران^۶، ۲۰۰۴). افشای بالا پتانسیل فرصت طلبی مدیران را کاهش می‌دهد. از این رو، افزایش افشای اطلاعات می‌تواند بر ارزش شرکت‌ها بیفزاید.

افشای داوطلبانه، افشای اطلاعاتی فراتر از تعهدات قانونی است که به وسیله نهادهای قانونگذار تدوین شده است. افشای اطلاعات فرایند تهیه اطلاعات از شرکت گزارشگر به بازارهای مالی است. در این حالت شرکت‌ها اطلاعاتی را افشا می‌کنند که به وسیله مراجع قانونگذار اجباری برای ارائه آنها وجود ندارد، بلکه برای شکل دادن توقعات بازار تلاش می‌کنند و از این رو به واسطه افشای اطلاعات اضافی از شرایط معامله با این اشخاص منفعت می‌برند. (ماهانی^۷، ۲۰۰۹)

---

¹ Megginson and Netter

² Agency costs

³ Boycko, Shleifer, and Vishny.

⁴ Morris, Ho, Pham and Gray

⁵ Silva and Alves

⁶ Cohen, Krishnamoorthy and Wright,

⁷ Mahani

ارتباط ارزشی به عنوان توانایی صورتهای مالی در ارائه اطلاعاتی که بر قیمت سهام تاثیر می‌گذارد تعریف شده است (فرانسیس و شیپر^۱، ۱۹۹۹). این تعریف بر مبنای مفهومی است که بر اساس آن ارقام حسابداری نیاز به انعکاس واقعیت‌های اقتصادی شرکت دارند، که تجلی آن در قیمت سهام شرکت است. استدلال این است که افزایش افشای اطلاعات می‌تواند باعث ایجاد ارزش برای شرکت از طریق تاثیر آن بر هزینه سرمایه شرکت، جریان های نقدی که به سهامداران تعلق دارد، و یا هر دو شود (لنگ و همکاران^۲، ۲۰۰۳). افشای اطلاعات بیشتر منجر به کاهش هزینه سرمایه سهام (بوتوسان، ۱۹۹۷)، هزینه بدهی شرکت (سنگوپتا^۳، ۱۹۹۸) و در نتیجه ایجاد علاقه برای اوراق بهادار شرکت می‌گردد. لذا بر اساس مطالب ذکر شده هدف اصلی این پژوهش بررسی ارتباط ارزشی افشای داوطلبانه اطلاعات مالی در شرکت‌های واگذار شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد.

۴-۱) پرسش اصلی:

آیا بین ارزش شرکت و افشای داوطلبانه اطلاعات مالی در شرکت‌های واگذار شده ارتباط معنی‌داری وجود دارد؟

۵-۱) فرضیه‌ی تحقیق:

فرضیه: میزان افشای داوطلبانه شرکت‌های واگذار شده با ارزش این شرکت‌ها رابطه مستقیمی دارد.

۶-۱) روش‌شناسی تحقیق:

بر مبنای نحوه گردآوری داده‌ها، پژوهش‌ها به دو دسته توصیفی و آزمایشی تقسیم بندی می‌شوند. این پژوهش از نوع توصیفی است، زیرا اقدام به مطالعه وجود روابط بین متغیرها کرده و میزان تاثیرگذاری آنها را می‌سنجد. یکی از انواع روش‌های پژوهش توصیفی (غیرآزمایشی) پژوهش همبستگی است که در این نوع، رابطه میان متغیرها بر اساس هدف پژوهش تحلیل می‌شود.

---

¹ Francis and Schipper

² Lang et al

³ Sengupta

پژوهش حاضر بر اساس دسته بندی بر مبنای هدف ، از نوع کاربردی است.

۱-۷) قلمرو تحقیق

۱-۷-۱) قلمرو مکانی-جامعه تحقیق:

جامعه آماری به کل گروه افراد ، وقایع یا چیزهایی اشاره دارد که محقق می خواهد به تحقیق درباره آنها بپردازد. اعضای جامعه از نظر برخورداری از یک صفت خاص با یکدیگر اشتراک دارند. نمونه مجموعه کوچکی از جامعه آماری و مشتمل بر برخی اعضای جامعه می باشد. به عبارت دیگر تعدادی از اعضای جامعه آماری و نه همه آن ها نمونه تحقیق را تشکیل می دهند.

جامعه آماری این تحقیق مشتمل بر شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. نمونه آماری این تحقیق نیز شامل شرکت هایی می شود که واجد تمامی ویژگی های زیر باشند

۱) شرکت های مورد بررسی در این پژوهش جزو شرکت های واگذار شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال های تحقیق باشند.

۲) شرکت های مورد بررسی جزو بانک ها، واسطه گری های مالی، لیزینگ و شرکت های بیمه نباشند.

۳) سال مالی شرکت منتهی به پایان اسفند باشد.

۴) شرکت های مورد نظر از زمان واگذاری تا انتهای تحقیق در عضویت بورس اوراق بهادار تهران باشند.

۵) تمام داده های مورد نیاز آنها در طی سالهای تحقیق در دسترس باشد.

در نهایت و با مد نظر قرار دادن محدودیت های بالا ، ۵۲ شرکت باقیمانده به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند. فهرست شرکت های نمونه در پیوست پایان نامه ذکر شده است.

۱-۷-۲) قلمرو زمانی تحقیق:

قلمرو زمانی تحقیق از ابتدای سال ۱۳۸۷ تا انتهای سال ۱۳۹۱ را در بر می گیرد.

۸-۱) نحوه جمع آوری اطلاعات:

چهار ابزار عمده برای جمع آوری داده ها وجود دارد. هر یک از این ابزار ها ، خود انوعی دارند که کاربرد های ویژه ای برای تحقیقات خاص دارند. این ابزار ها عبارتند از : ۱) بررسی (مراجعه) به اسناد و مدارک، ۲) مشاهده، ۳) مصاحبه و ۴) پرسشنامه (خاکی ، ۱۳۸۷).

با توجه به اینکه داده های مورد استفاده تحقیق حاضر از نوع داده های ثانویه هستند که از منابع دیگر به دست می آید ، طبق تعریف جزء روش اول می باشد ، بنابراین از روش بررسی اسناد و مدارک برای گردآوری داده های آماری و اطلاعات مربوط به ادبیات و پیشینه تحقیق استفاده شده است.

برای جمع آوری داده های مورد نیاز برای اندازه گیری متغیرهای تحقیق از نرم افزار ره آورد نوین و نیز اطلاعات موجود در سایت اینترنتی بورس اوراق بهادار تهران استفاده خواهد شد. ابتدا داده های جمع آوری شده را در قالب بانک اطلاعاتی ذخیره کرده و سپس با انتقال این داده ها به نرم افزار صفحه گسترده^۱ و نرم افزار Eviews8 زمینه تجزیه و تحلیل داده ها فراهم می شود.

۹-۱) روشهای تحلیل داده ها:

ابتدا داده های جمع آوری شده را در قالب بانک اطلاعاتی ذخیره کرده و سپس با انتقال این داده ها به نرم افزارهای EXCEL و Eviews8 و STATA12 زمینه تجزیه و تحلیل داده ها فراهم می شود. برای آزمون فرضیه ها از الگوی مدل های همزمان متغیرها با روش حداقل مربعات دومرحله ای (2SLS) استفاده می گردد.

---

^۱ excel